

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ЗАПОВЕД

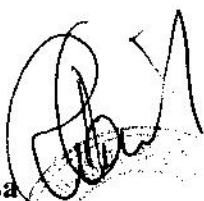
№ РД-02-14-1401

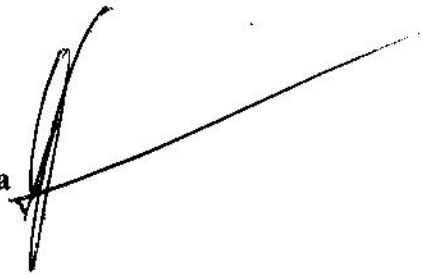
София 16.04. 2009 г.

На основание чл. 56, т. 4 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета и чл. 3, ал. 2 и чл. 5, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 22, т. 5 буква (б) от Устройствения правилник на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, приет с Постановление на Министерския съвет № 68 от 29.03.2006 година и Заповед № РД-02-14-116 от 30.01.2009 година, изменена със Заповед № РД-02-14-231 от 19.02.2009 година и във връзка с Решение на Комисията на европейските общности № С(2007)6590 от 20 декември 2007 година за одобрение на Оперативна програма за транснационално сътрудничество "Югоизточна Европа" 2007 – 2013.

НАРЕЖДАМ

1. Одобрявам "Детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма за транснационално сътрудничество "Югоизточна Европа" 2007 - 2013".
2. Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Димана Садонкова – заместник - главен директор на главна дирекция "Програмиране на регионалното развитие".
3. Копие от заповедта да се връчи на всички заинтересовани лица за сведение и изпълнение.

Боянка Пайталова
Главен директор на главна дирекция
«Програмиране на регионалното развитие» и
ръководител на национален партниращ орган и
национално звено за контакт по оперативна
програма за транснационално сътрудничество
"Югоизточна Европа"

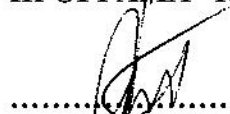

Стефан Гунчев
Началник на кабинета

**МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

ОДОБРЯВАМ :

.....
БОЯНКА ПАЙТАЛОВА
ГЛАВЕН ДИРЕКТОР НА
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ «ПРОГРАМИРАНЕ НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ» И
РЪКОВОДИТЕЛ НА НАЦИОНАЛЕН
ПАРТНИРАЩ ОРГАН И НАЦИОНАЛНО
ЗВЕНО ЗА КОНТАКТ ПО ОПЕРАТИВНА
ПРОГРАМА «ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА»

.....
СТЕФАН ГУНЧЕВ
НАЧАЛНИК НА КАБИНЕТА

**ДЕТАЙЛНИ ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ НА РАЗХОДИТЕ
ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
«ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА» 2007 - 2013 ГОДИНА**

Раздел I
Общи положения

Чл. 1. (1) Настоящите правилата се отнасят до всички разходи, декларирани по Оперативна програма за транснационално сътрудничество «Югоизточна Европа» 2007 - 2013 година, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), наричана по-нататък ОПЮЕ.

(2) Правилата за допустимост на разходите, съфинансирани от ЕФРР, са определени в член 56 от Регламент (ЕО) 1083/2006, член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006 и в членове от 48 до 53 от Регламент (ЕО) № 1828/2006.

Чл. 2. (1) Допустимостта на разходите се определя съобразно посочените в чл. 1, ал. 2 Регламенти, ОПЮЕ одобрена от ЕК с решение С(2007)6590) от 20 декември 2007 година, и в съответствие с решенията на Комитета за наблюдение на ОПЮЕ, отразени в Ръководството по ОПЮЕ за съответната покана за проектни предложения и Насоките за контрол по ОПЮЕ.

(2) Допустимостта на разходите се определя съобразно Постановление на Министерския съвет № 62/21.03.2007 година за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския Съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 година (обн. в ДВ. бр.27 от 30 март 2007г.) и въз основа на разпоредбите на настоящите правила.

(3) В Ръководството по ОПЮЕ, което се одобрява от Комитета за наблюдение за всяка покана за проектни предложения и в Насоките за контрол по ОПЮЕ се включва подробен списък на допустимите разходи за финансиране по ОПЮЕ, като в този списък могат да се предвидят ограничения и/или допълнителни уточнения относно конкретния вид, размер, период и/или условия за допустимост на разходите.

Раздел II

Период за допустимост на разходите

Чл. 3. (1) За допустими се считат разходите по ОПЮЕ, действително извършени между 1 януари 2007 година и 31 декември 2015 година, като дейностите по проектите следва да бъдат приключени преди 31 декември 2014 година

(2) С изключение на разходите по ал. 3 и разходите по ал.4 разходите за проекти по приоритети 1, 2, 3, 4 от ОПЮЕ са допустими от датата на одобрение на проекта за финансиране от Комитета за наблюдение до крайната дата на проекта, посочена в договора за финансиране по проекта.

(3) Разходите за подготовка на проекти по приоритети 1, 2, 3, 4 са допустими само за проекти, одобрени от Комитета за наблюдение и ако са били извършени между 1 януари 2007 година и преди датата на одобрение на Формуляра за кандидатстване.

(4) Разходите за първо ниво на контрол за последния период за докладване по проекти по приоритети 1, 2, 3, 4 са допустими ако са били извършени и платени до 60 дни от крайната дата на проекта, посочена в договора за финансиране по проекта .

Раздел III

Условия и правила за допустимост на разходи

Чл. 4. (1) За допустими се считат разходите по ОПЮЕ за дейности, определени съгласно критериите за избор на дейности, правилата за допустимост на разходите за съответната покана за предложения, одобрени от комитета за наблюдение, и в съответствие с настоящите правила за допустимост на разходите.

(2) Максималният размер на съфинансиране от ЕФРР е 85% от общите допустими разходи, сертифицирани по проекта за българските партньори в проекти по ОПЮЕ.

(3) Максималният размер на национално съфинансиране, който Министерство на регионалното развитие може да изплати е 15% от общите допустими разходи, сертифицирани по проекта за българските партньори в проекти по ОПЮЕ.

Чл. 5. (1) Разходите се считат за допустими, когато отговарят едновременно на следните условия:

1. да са необходими за изпълнението на проекта и да са заложили в одобрения бюджет на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, целесъобразност, ефикасност и ефективност на вложените средства;

2. да са действително извършени и платени от партньорите в проекта, и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно правилата на ОПЮЕ и настоящите правила. Всички разходооправдателни документи по договори с изпълнители, следва да включват текст „Разходът е за безвъзмездна помощ по проект No...../Код на проекта/, .../акроним на проекта/ по ОПЮЕ;

3. да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл. 3;

4. да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;

5. да могат да се установят и проверят и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;

6. да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана

от публични средства и/или средства от европейския бюджет;

7. да са извършени за дейности по ОПЮЕ в съответствие с разпоредбите на приложимото европейско и национално законодателство;

8. да са извършени в допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ и при спазване на специалните условия съгласно правилото за 20% гъвкавост на ЕФРР по член 21(2) от Регламент (ЕО) № 1080/2006 и правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР по член 21(3) от Регламент (ЕО) № 1080/2006, одобрени от Комитета за наблюдение за съответната покана за предложения.

(2) Разходите, извършени при изпълнение на дейности по проект, трябва да са в парична форма.

(3) Разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство, са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки или разпоредбите на Постановление № 55 на Министерския съвет от 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и Програма ФАР на Европейския съюз, както и вътрешни правила и процедури на проектния партньор за възлагане на обществени поръчки, ако такива съществуват и регламентират работата на организацията партньор в това отношение.

Раздел IV **Допустими разходи**

Чл. 6.(1) Разходите за човешки ресурси се считат за допустими при спазване на следните условия:

1. Разходите, които се класифицират като разходи за „Човешки ресурси“ включват разходи за възнаграждения на лица, пряко наети от организацията – партньор по трудово правоотношение на пълно или непълно работно време за изпълнение на дейности по проекта съгласно одобрения формуляр за кандидатстване.

2. Изразяват се в парична форма (а не като принос в натура), като се изплащат директно от организацията – партньор по проекта на работника или служителя.

3. Подкрепени са от документи, позволяващи идентифициране на:

а) трудовите взаимоотношения между организацията работодател и работника или служителя по проекта (трудов договор, длъжностна характеристика по проекта, ведомости за заплати);

б) реалните разходи за работника или служителя (фишове, разходен касов ордер, платежни нареждания, банкови извлечения за изплатени суми и осигуровки, други доказателства за изплатени суми);

в) общото изработено време (записи на отработените часове);

г) разпределението на времето, изразходвано за изпълнение на дейностите по проекта (досие на задачите, графици за разпределение на работното време, вътрешни отчети за извършена работа, др);

4. разходите за възнаграждения за извършена работа по проекта, включително осигурителни вноски съгласно националното законодателство, се отчитат въз основа на действителните възнаграждения на съответните работници или служители и следва да бъдат пропорционални на изработеното по проекта време; Изчислението на възнаграждението по проекта трябва да изключва всякакви административни разноски.

а) Ако работник или служител работи по проекта на пълен работен ден, той не може да получава възнаграждение по-голямо от общо приетото за длъжността на територията на страната, в която се намира организацията партньор;

б) Ако работник или служител работи по проекта на непълно работно време или по-малко от 100% от работното време съгласно трудов договор, изчислението на времето може да се определи на база на часова ставка, за всеки отработен ден.

(2) Административни разходи (административни услуги - счетоводство, администриране на заплати, компютърна поддръжка; офис разходи - наем за офис, електричество, отопление, вода, телефон, факс, интернет, пощенски разходи, ксерокопиране и канцеларски материали и други) се считат за допустими при спазване на следните условия:

1. Разходите не трябва да надвишават 25% от разходите за „Човешки ресурси” в проекта.

2. Разходите трябва да бъдат извършени от партньора единствено във връзка с изпълнение на дейностите по проекта.

3. Разходите следва да се калкулират на базата на реални пазарни цени за конкретен вид разходи или нормативно установени цени. Административните разходи трябва да могат да бъдат отчитани и верифицирани въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност за разходи, извършени пряко от партньора, участващ в проекта.

4. Изчислението на административните разходи следва да се осъществява по един от следните методи през целия период на изпълнение на проекта

а) разходи, пряко свързани с проекта и директно произтичащи от реализацията на конкретна дейност по проекта. Методът може да се прилага когато при изпълнение на конкретна дейност е възможно да бъдат извършени административни разходи пряко по проекта и да бъдат отчитани и верифицирани въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност;

б) разходи, определени пропорционално по проекта (фиксиран разход въз основа на средни действителни разходи, приложими към дейности от същия вид). Методът се прилага, когато при изпълнение на конкретна дейност не е възможно обособено отчитане на административните разходи по проекта, спрямо общите подобни разходи на организацията. Административните разходи се определят като част от общата стойност на съответния вид разход, изчислена на базата на процентна ставка, определена въз основа на надлежно обоснована методология при спазване на следните условия:

аа) разходите, определени пропорционално по проекта, не могат да превишават общата стойност на аналогичните разходи на партньора по счетоводни данни за същия период, което се декларира от партньора и подлежи на последваща проверка;

бб) Изчислението на разходите трябва да бъде надлежно документирано и разглеждано всяка година.

(3) Разходите за командировки (пътни, дневни и квартирни) се считат за допустими при спазване на следните условия:

1. Разходите са извършени и отчетени от работници или служители на организацията - партньор по проекта, включени в бюджетен раздел „Човешки ресурси”;

2. Разходите са извършени в рамките на допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ;

3. Използват се най-икономичните транспортни средства. Изключенията от правилото следва да бъдат надлежно обосновани;

4. Разходите трябва да бъдат платени от организацията - партньор на работника или служителя и отчетени съобразно Наредбата за командировки в страната, Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина и/или вътрешните правила на съответната организация - партньор;

5. Квартирните разходи са извършени в средния ценови клас. Квартирни разходи в висок ценови клас следва да бъдат надлежно обосновани;

6. Пътните разходи на външни експерти се класифицират като разходи за „Външна

експертиза и услуги”, като се извършват съобразно Наредбата за командировки в страната и/или вътрешните правила на съответната организация - партньор;

(4) Разходите за външна експертиза и услуги се считат за допустими при спазване на следните условия:

1. Свързани са с изпълнение на дейностите описани в одобрения формуляр за кандидатстване и са необходими за изпълнението на съфинансирания проект и постигане на неговите цели;

2. При възлагането на услуги на външни изпълнители, трябва да се спазват националните правила за възлагане;

3. Спазването на процедурите за възлагане на услуги на външни изпълнители трябва да бъде надлежно документирано. Документите за всеки етап от провеждане на процедурите за възлагане, както и договорите с изпълнител под праговете за провеждане на процедури, трябва да бъдат на разположение на финансовия контрол и одитния орган по ОПЮЕ;

4. Разходите за външна експертиза и услуги, трябва да бъдат платени в парична форма директно от партньора на изпълнителите на външни услуги;

5. Партньори в един и същи проект не могат да бъдат наети като външни експерти или изпълнители;

6. Разходи по договори за изпълнение на външни услуги от работници или служители на организацията – партньор се класифицират като разходи за „Външни експертизи и услуги”; Разходите за възнаграждения за извършена работа следва да бъдат пропорционални на изработеното по проекта време. Работници или служители на организацията – партньор наети по трудово правоотношение съгласно ал.1 не могат да сключват договори за изпълнение на външни услуги в един и същи проект.

7. Допустими са следните разходи за външна експертиза и услуги:

а) разходи за услуги, свързани с попълване на формуляр за кандидатстване и/или подготовка на проектното предложение;

б) разходи за организация и управление, свързани с външна експертиза и услуги по администриране на проекта - ръководител на проект, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал;

в) разходи за изследвания и проучвания, технически и финансови експертизи, ако са пряко свързани с финансираните дейности по проекта и са необходими за подготовката или осъществяването им;

г) разходи за организиране и провеждане на обучения, семинари и конференции, работни срещи;

д) разходи, свързани с дейности по осигуряване на публичност и информираност във връзка с изпълнението на дейностите по проекта, включително подготовка, размножаване и публикуване на популяризиращи материали; провеждане на информационни кампании; разработване и поддържане на интернет страница и др.;

е) разходи за счетоводство и одит, финансово управление на проекта, външен независим финансов контрол (в съответствие с националните изисквания за контрол по ОПЮЕ);

ж) други видове външни услуги, които са необходими за изпълнението на конкретни дейности по проекта и не са описани в изредените по-горе. Необходимостта от тези услуги трябва да бъде подробно описана във Формуляра за кандидатстване.

(5) Разходите за закупуване на оборудване са допустими разходи, при условие че:

1. оборудването е необходимо за изпълнението на съфинансирания проект и постигане на неговите цели и е посочено в одобрения от Комитета за наблюдение формуляр за кандидатстване, като офис оборудване свързано с управлението на проекта (напр. компютри, офис мебели и др.); специално оборудване (лабораторно оборудване и оборудване за специално измерване).

2. Оборудването се използва за изпълнението на съфинансирания проект

3. Оборудване може да бъде закупено при спазване на заложените в проектното предложение технически параметри и единична цена. Оборудването трябва да бъде заприходено на територията на организацията – партньор. Спазвайки изискванията за допустимост на разходите по ОПЮЕ закупеното оборудване трябва да отговаря на критериите за допустимост, посочени в Ръководството по ОПЮЕ, както и на съответните правила за допустимост на разходите, реализирани с помощта на ЕФРР.

4. Разходите (пълната цена) за закупуване на оборудване са единствено допустими в случай, че общият срок на експлоатация и периодът на амортизация са по-кратки или равни на срока на изпълнение на проекта. При всички други случаи само разходите за амортизация са допустими.

5. разходи за закупуване на втора употреба машини, съоръжения и оборудване се считат за допустими когато целите на проекта не биха били постигнати без закупуването на подобно оборудване и при спазване едновременно на следните условия:

а) продавачът да не ги е закупил с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 7 години преди подаване на проектното предложение;

б) цената им да не надвишава пазарната стойност, установена от независим сертифициран оценител или надлежно оторизиран орган към деня на покупката, и да е по-малка от разходите за придобиване на подобни нови активи;

в) да имат технически характеристики, необходими за изпълнение на проекта, да са в съответствие с приложимите норми и стандарти и да са експлоатационно годни; това съответствие следва да бъде валидно за целия период на изпълнение на проекта и за срок не по-малък от периода, определен в чл. 57 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 (ОВ L 210, 31.07.2006, стр. 25 - 78);

г) оборудването втора употреба съответства на представеното описание в одобрения от Комитета за наблюдение формуляр за кандидатстване

(6) Инвестициите с малък мащаб включват инвестиции, които следват транснационална физическа или функционална връзка през националната граница (например техническа инфраструктура, подобряваща иновативната работа на транснационална мрежа за развитие на предприемачеството и научноизследователската дейност; техническа инфраструктура, подобряваща разпространението на знания в цяла Югоизточна Европа; инфраструктура и технически инвестиции в пристанища, железопътни линии, вътрешни водни пътища и пътни транспортни възли, подобряващи оперативността на даден транснационален транспортен коридор и др.) и/или създават практическо решение, чрез проучване в дадена област, което може да бъде прехвърлено и приложено в поне две други участващи в проекта страни (нови широко приложими технологии за развитие на предприемачеството; информационни и комуникационни технологични решения, които отварят възможността за достъп на периферни региони; решения, намаляващи сухоземното замърсяване на реките; решения за ефикасно производство и използване на биомаса; решения за енергоспестяване в сгради; технически решения, увеличаващи дела на обществения транспорт). Разходите за инвестиции с малък мащаб се считат за допустими при спазване на следните условия:

1. Дейността е одобрена във Формуляра за кандидатстване и разходите са предвидени и заложи в одобрения бюджет на партньора в проекта.

2. Спазването на процедурите за възлагане, свързани с изпълнението на договори за строителство, трябва да бъде надлежно документирано. Документите за всеки етап от провеждане на процедурите за възлагане трябва да бъдат на разположение на финансовия контрол и одитния

орган по ОПЮЕ.

3. Разходите за закупуване на земя се считат за допустими при спазване на следните условия:

а) наличие на директна връзка между покупката и целите на съфинансирания проект, одобрена от Комитета за наблюдение и отразена в договора;

б) стойността на закупената земя не надвишава 10 на сто от общите допустими за съфинансирания проект разходи, в съответствие с член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006;

в) представяне на оценка от независим сертифициран оценител или друг компетентен орган, удостоверяващ, че покупната цена на недвижимото имущество не надхвърля пазарната му стойност;

г) към датата на покупката земята да няма вещни и облигационни тежести, които да препятстват свободното ѝ използване за целите на проекта; този факт се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;

д) продавачът да не е закупил имота с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 10 години преди подаване на проектното предложение;

4. Разходите за строителство и строителни дейности се считат за допустими при спазване на следните условия:

а) разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите съгласно чл. 142, ал. 4 от Закона за устройство на територията;

б) разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;

в) разходи за подготовка на строителната площадка (разрушаване на съществуващи строежи или на части от тях, разчистване на строителната площадка, вертикална планировка);

г) разходи за строителни и монтажни работи;

д) разходи за авторски и строителен надзор;

е) разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна, канализационна, топлофикационна, телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа);

(7) Финансовите и гаранционни разходи включват:

1. разходи, свързани с транснационални финансови транзакции по проекта (като преводи на средства от ЕФРР от Водещ партньор по проекта към на партньора);

2. разходи за банкови такси за откриване и обслужване на сметки само в случаите, в които се изисква откриването на отделна сметка или сметки за изпълнение на проекта и това изрично е указано в договора за съфинансиране;

3. гаранционните разходи за определена банка или друга финансова институция, доколкото тези гаранции се изискват по силата на националното или общностно законодателство;

4. разходи за правни консултации и нотариални разходи, ако са пряко свързани с проекта и са необходими за неговата реализация.

Чл. 7 (1) Разходите, извършвани от българските партньори по ОПЮЕ, са в парична форма, с изключение на разходите по ал. 2.

(2) За допустими се считат следните разходи в непарична форма, ако сумата е отчетена въз основа на счетоводни документи с доказателствена стойност, равностойна на стойността на фактурите:

1. Разходите за амортизация на амортизируеми активи, които са пряко свързани с целите на съфинансирания проект, са допустими разходи, при условие че:

а) активите не са закупени дори частично с публична безвъзмездна помощ;

- б) разходът за амортизация се изчислява в съответствие с правилата, съдържащи се в Закона за корпоративното подоходно облагане;
- в) разходите се отнасят изключително за периода на съфинансиране на въпросната дейност.
- с) разходите са остойностени въз основа на счетоводни документи;
- 2. приносът в натура е допустим разход, при условие че:
  - а) е посочен изрично като допустим разход в Ръководството по ОПЧОЕ за съответната покана за предложения;
  - б) е посочен в бюджета на българския партньор в одобрения формуляр за кандидатстване.
  - в) съфинансирането от ЕФРР и национално съфинансиране не надхвърля общия допустим разход, като от него се изключи стойността на приноса в натура;
  - г). се отнася за дейности и разходи, допустими за съответния проект;
  - д) приносът в натура се състои в предоставяне на земя или недвижим имот, снабдяване с материали, изследователска или професионална дейност или неплатен доброволен труд;
  - е) стойността на приноса в натура е определена от независим оценител, от независим одитор или от независим лицензиран оценител или съответно упълномощен служебен орган в случаи на недвижимата собственост;
  - ж) в случай на неплатен доброволен труд стойността му се определя, като се вземат предвид продължителността по време и средната работна заплата или обичайната часова или дневна ставка за възнаграждение на равностойна работа за съответния отрасъл.
- з) разпоредбите за закупуване на земя и недвижими имоти се спазват, когато са приложими.
- и) приносът в натура е допустим разход само за публични власти и публично-правни органи,
- й) приносът в натура не може да бъде възстановяван със средства от ЕФРР и национално съфинансиране

Раздел V.

Специфични случаи за допустимост на разходите

Чл. 8. (1) Разходите за подготовка на проект не могат да надвишават 2% от общите допустими разходи по проекта или стойността им да не надхвърля 40 000 евро.

(2) Допустими са разходите за подготовка на проект, които имат директна връзка с подготовката на проекта и са включени в одобрения Формуляр за кандидатстване:

- а) разходи за външни експертни и/или разходи за човешки ресурси при подготовката на документите за кандидатстване;
- б) организиране на съвместни срещи за подготовка на проекта;
- в) разходи за командировки, свързани с участие в съвместни срещи за подготовка на проекта;
- г) изследвания, анализи и проучвания, свързани с подготовката на дейностите по проекта;

(3) Разходите за подготовка на проекта трябва да бъдат платени преди подаването на първия доклад за напредъка по проекта.

Чл. 9. (1) Разходите свързани с прилагане на „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР“ съгласно чл. 21, т. 3 и т.4 от Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие (ОВ L 371, 27.12.2006, стр. 1) трябва да бъдат необходими за изпълнението на проекта и постигане на неговите цели, да бъдат планирани и посочени в одобрения от Комитета за наблюдение формуляр за кандидатстване и извършени и платени пряко от българския партньор в проекта

(2) Разходите свързани с прилагане на „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР“ не трябва да надвишават 10% от общите допустими разходи на българския партньор в проекта.

(3) Разходите свързани с прилагане на „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР“ трябва да бъдат извършени при спазване на следните условия:

1. разходи на български партньор, с изключение на разходите за командировка по чл. 6. ал.3, извършени за изпълнение на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета на проекта в страни извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ;

2. разходи за партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ за изпълнение на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета по проекта, които не са финансирани от други европейски програми и инструменти и публични средства (т.нар. 10% партньор по проекта).

а) български партньор може да финансира разходите за участие на партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ; който не получава средствата от Инструмента за предприсъединителна помощ по проекта;

б) разходите за партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, се включват в бюджета на българския партньор, който извършва, изплаща и отчита направените разходи съобразно българските национални правила и отговаря за верифицирането на разходите;

в) допустими са разходи за партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ за:

аа) разходи за командировка - пътни и квартирни разходи на партньор от страна извън ЕС, извършени в рамките на допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ;

бб) външни експертизи и услуги – организиране на срещи, семинари, обучения в страни, които не са членки на ЕС, но са част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ;

вв) оборудване

гг) инвестиции с малък мащаб“;

г) Разходи, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство, са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки или разпоредбите на Постановление № 55 на Министерския съвет от 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и Програма ФАР на Европейския съюз и вътрешните правила и процедури на българския партньор за възлагане на обществени поръчки;

д) Отчитането на разходите се основава на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност, издадени на името на българския партньор. В случаите, когато документите са издадени извън територията на Република България, те трябва да бъдат на английски език или езика на финансиращия партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, с приложен превод на български език;

е) Продуктите по проекта, получени в резултат на изпълнение на договори за услуги, доставки и строителство остават собственост на българския партньор

3. Разходи за командировка на български партньор и на партньор от страна извън ЕС, но част от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, извършени за реализацията на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета на проекта в страни извън ЕС и извън допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ са допустими при спазване на условията в ал.1.

Чл. 10 (1) Разходите свързани с прилагане на „правилото за 20% гъвкавост на ЕФРР“ съгласно чл. 21, т. 2 от Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета

относно Европейския фонд за регионално развитие (ОВ L 371, 27.12.2006, стр. 1) трябва да бъдат записани в Ръководството по ОПЮЕ, като допустими разходи за съответната покана за предложения;

(2) Разходите за участие в проект на партньор от страна извън допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, но част от ЕС, за изпълнение на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета по проекта, които не са финансирани от други европейски програми и инструменти и публични средства (т.нар. 20% партньор по проекта) трябва да бъдат извършени при спазване на следните условия:

а) Български партньор може да финансира разходите за участие в проекта на партньор от страна извън допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, но част от ЕС;

б) Разходите трябва да бъдат необходими за изпълнението на проекта и постигане на неговите цели, да бъдат планирани и посочени в бюджета на българския партньор в одобрения формуляр за кандидатстване и да бъдат извършени и платени пряко от българския партньор в проекта;

в) Разходите свързани с прилагане на „правилото за 20% гъвкавост на ЕФРР“ не трябва да надвишават планирания бюджет на партньора за дейности по „правилото за 20% гъвкавост на ЕФРР в одобрения формуляр за кандидатстване;

г) Разходите за участие в проект на партньор от страна извън допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, но част от ЕС, трябва да бъдат отчетени от българския партньор и верифицирани, съобразно българските национални правила;

д) Детайлни допустими разходи за партньор от страна, извън от допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, но част от ЕС по бюджетни пера се определят в Ръководството по ОПЮЕ за съответната покана за предложения;

е) Разходи, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство, са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки или разпоредбите на Постановление № 55 на Министерския съвет от 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и Програма ФАР на Европейския съюз и вътрешните правила и процедури на българския партньор за възлагане на обществени поръчки;

ж) Отчитането на разходите се основава на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност, издадени на името на българския партньор. В случаите, когато документите са издадени извън територията на Република България, те трябва да бъдат на английски език или езика на финансиращия партньор от страна, извън допустимата за финансиране територия на ОПЮЕ, но част от ЕС, с приложен превод на български език;

з) Продуктите по проекта, получени в резултат на изпълнение на договори за услуги, доставки и строителство при прилагане на „правилото за 20% гъвкавост на ЕФРР“ от български партньор остават собственост на българския партньор.

Чл. 11. (1) Общите разходи, свързани с изпълнение на дейност (управление и координация на проекта, комуникация и разпространение) съвместно от партньорите в проект трябва да бъдат необходими за изпълнението на проекта и постигане на неговите цели, да бъдат планирани и посочени в одобрения формуляр за кандидатстване.

(2) При извършване на общи разходи за изпълнение на съвместна дейност от партньорите трябва да бъде определен отговорен партньор.

(3) Пропорциите за разпределение на общите разходи между партньорите трябва да бъдат посочени в одобрения формуляр за кандидатстване, споразумението за партньорство между партньорите и да се прилагат през целия период на изпълнение на проекта;

(4) Отговорният партньор извършва разходи за човешки ресурси и провежда процедури за

възлагане на изпълнението на съвместната дейност в съответствие с приложимото национално законодателство в страната на отговорния партньор.

1. Спазването на процедурите за възлагане от отговорния партньор трябва да бъде надлежно документирано. Документите за провеждане на процедурите за възлагане, договорите с изпълнител или доставчик трябва да бъдат на разположение на финансовия контрол и на партньорите, участващи в изпълнение на съвместната дейност.

2. Документите позволяващи идентифициране на трудовите взаимоотношения между отговорния партньор и работника или служителя, реалните разходи за работника или служителя трябва да бъдат на разположение на финансовия контрол и на партньорите, участващи в изпълнение на съвместната дейност.

(5) Общите разходи, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство се плащат пряко на изпълнителя, осчетоводяват се и се верифицират от отговорния партньор.

(6) Общи разходи за човешки ресурси за изпълнение на съвместни дейности по проекта извършени от отговорния партньор са допустими при спазване на следните условия:

1. общите разходи за човешки ресурси включват разходи за възнаграждения на лица, пряко наети от отговорния партньор на пълно работно време за изпълнение на съвместни дейности по проекта, съгласно приложимото национално законодателство в страната на отговорния партньор по проекта;

2. общите разходи за възнаграждения се изразяват в парична форма и се плащат пряко от отговорния партньор по проекта на работника или служителя;

3. общите разходи за възнаграждения на лица, пряко наети от отговорния партньор за изпълнение на съвместни дейности по проекта се класифицират като разходи за „Човешки ресурси“;

(7) Общите разходи трябва да бъдат отчитани и верифицирани въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност.

(8) Извършените от отговорния партньор общи разходи се разделят пропорционално между партньорите, участващи в съвместна дейност и се възстановяват от партньорите на отговорния партньор, след представяне на документацията по ал. 4, пред партньорите в проекта.

1. плащането на съответната част от общите разходи трябва да бъде извършено пряко от всеки партньор в съвместната дейност на отговорния партньор ;

2. възстановената част от общите разходи, трябва да бъде отчетена от партньора и верифицирана, на база на разходни документи и документацията по ал.4, съобразно българските национални правила.

Раздел VI.

Отчитане на проекти, генериращи приходи

Чл. 12. (1) За целите на настоящите правила под "приход" се разбира всички получени финансови средства, в следствие на реализирани дейности по проекта през периода на неговото изпълнение, получени от продажби, ренти, услуги, събирания, такси, лихви върху предоставени аванси по сключени договори или други еквивалентни приходи, с изключение на приходите, генерирани в течение на икономическия живот на съфинансираните инвестиции и обект на специалните положения, съгласно чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999;

(2) В случаите, когато е възможно предварително да се оценят обективно приходите, партньора трябва да посочва сумата възможни приходи във Формуляра за кандидатстване по

проекта.

(3) Приходите, генерирани от проекта трябва да се докладват редовно от партньора по проекта при отчитане и верифициране на разходите.

1. Единствено заплащане в парична форма, пряко от потребителите на стоки и/или услуги, предоставени по проекта, (такси за използването на инфраструктура, отдаване под наем на земя или сгради, такси за участие в конференция, приходи от продажбите на публикации или книги и други или заплащане на услуги) се приема за приход, генериран по проекта.

2. Изчислението на печалбата следва да се осъществява въз основа на действителни приходи по обоснован, безпристрастен и правилен метод на изчисление.

3. Наличието или липсата на приход, генериран по проекта трябва да бъде удостоверено въз основа на счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност и да бъде надлежно документирано.

(4) Приходите по ал. 1 представляват доход, с който се редуцира сумата на съфинансирането от ОПЮЕ за съответния проект. С приходите се намалява изцяло или пропорционално размерът на допустимите разходи в зависимост от това, дали са генерирани напълно или частично от съфинансирания проект.

(5) В случаите, когато не е възможно да се оценят предварително приходите от проекта, по смисъла на чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г, приходите генерирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, се приспадат от разходите по проекта, които са декларирани по проекта и се възстановяват от партньора по съответния проект.

(6) Предоставената по ОПЮЕ безвъзмездната помощ не може при никакви обстоятелства да води до печалба за партньора, като се ограничава до необходимата сума за изпълнение на дейностите по проекта

(7) В случаите когато при подготовката на проектно предложение е видно, че в периода на неговата реализация ще възникнат приходи от провеждането на определени дейности или резултат от тях е необходимо да бъде разработен подробен анализ. Анализът трябва да обхваща анализ на разходите и ползите, както и подробен финансов анализ на предвидената за финансиране инвестиция. За проекти генериращи приходи е необходимо спазването на разпоредбите на Регламент (ЕО) №1083/2006г. на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г.

Раздел VII.

Недопустими разходи

Чл. 13. Недопустими за финансиране по ОПЮЕ са следните разходи:

1. Разходите, описани в чл. 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006

а) лихви по заеми и/или дългове описани в чл. 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006
извеждани от експлоатация на ядрени електроцентрали описани в чл. 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006;

б) възстановим данък добавена стойност описани в чл. 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006;

в) жилищно строителство описани в чл. 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006

2. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове (член 49 от Регламент (ЕО) № 1828/2006);

3. всякакви форми на двойно финансиране на разходите: разходи, които са вече финансирани от Общността или от друга международна или национална безвъзмездна помощ;

4. неплатени частични суми от фактури (напр. отстъпки, намаления и др.)
5. разходи по договори с подизпълнители по чл. 5, ал. 1 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г;
6. разходи, фактурирани на трети страни и не са извършени от партньора в проекта;
7. разходи, които не са пряко свързани с партньора в проекта;
8. всякакви разходи, които са извършени преди или след допустимия период на проекта (с изключение на разходите за подготовка на проекта);
9. всякакви разходи за услуги, доставки или строителство, които не са пряко свързани с проекта и не са одобрени във Формуляра за кандидатстване;
10. разходи за уреждане на дължима лихва, разходи за превишаване на кредит;
11. комисиони и загуба от смяна на валута;
12. дивиденди и печалба;
13. закупуване на акции на предприятия;
14. лизинг;
15. обезщетение за безработица;
16. предмети за развлечение, напр. входни такси, подаръци, цветя, материали за украса и др. ако не са необходими за изпълнението на дейностите по проекта.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Правилата се приемат на основание на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и чл. 56, т. 4 от Регламент (ЕО) 1083/2006 от 11 юли 2006, определящ общите разпоредби относно Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд.

§ 2. Главна дирекция "Програмиране на регионалното развитие" в Министерство на регионалното развитие и благоустройството като орган, отговорен за системата за първо ниво на контрол по ОПЮЕ, изработва "Насоки за първо ниво на контрол и верификация на разходите по оперативна програма „Югоизточна Европа“.